TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2024 m. spalio 4 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Prieglobsčio politika – Tarptautinė apsauga – Direktyva 2013/32/ES – Tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendra tvarka – 36 ir 37 straipsniai – Sąvoka „saugi kilmės šalis“ – Priskyrimas – I priedas – Kriterijai – 46 straipsnis – Teisė į veiksmingą teisių gynimo priemonę – Teismo atliekamas trečiosios šalies priskyrimo prie saugių kilmės šalių nagrinėjimas“

Byloje C-406/22

dėl *Krajský soud v Brně* (Brno apygardos teismas, Čekijos Respublika) 2022 m. birželio 20 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2022 m. birželio 20 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

CV

prieš

Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas K. Lenaerts, pirmininko pavaduotojas L. Bay Larsen, kolegijų pirmininkai A. Arabadjiev, A. Prechal, E. Regan (pranešėjas), T. von Danwitz, Z. Csehi ir O. Spineanu-Matei, teisėjai J.-C. Bonichot, I. Jarukaitis, A. Kumin, M. L. Arastey Sahún ir M. Gavalec,

generalinis advokatas N. Emiliou,

posėdžio sekretorius C. Di Bella, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2023 m. birželio 6 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– Čekijos vyriausybės, atstovaujamos A. Edelmannová, M. Smolek ir J. Vláčil,

– Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos J. Möller ir R. Kanitz,

– Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. K. Bulterman, A. Hanje ir P. P. Huurnink,

* Proceso kalba: čekų.

– Europos Komisijos, atstovaujamos A. Azéma ir M. Salyková,

susipažinęs su 2024 m. gegužės 30 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (OL L 180, 2013, p. 60) 36, 37 straipsnių ir 46 straipsnio 3 dalies, taip pat šios direktyvos I priedo ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnio išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant CV ir *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky* (Čekijos Respublikos vidaus reikalų ministerija, Prieglobsčio ir migracijos politikos departamentas, toliau – Vidaus reikalų ministerija) ginčą dėl jo tarptautinės apsaugos prašymo atmetimo.

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

Ženevos konvencija dėl pabėgėlių statuso

3 1951 m. liepos 28 d. Ženevoje pasirašytos Konvencijos dėl pabėgėlių statuso (*Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys*, Nr. 2545, 189 t., p. 150 (1954)), įsigaliojusios 1954 m. balandžio 22 d. ir papildytos 1967 m. sausio 31 d. Niujorke priimtu Protokolu dėl pabėgėlių statuso, įsigaliojusiu 1967 m. spalio 4 d. (toliau – Ženevos konvencija), 1 straipsnio A skirsnio 2 punkte nurodyta, kad „[š]ioje Konvencijoje terminas „pabėgėlis“ nusako asmenį, kuris dėl visiškai pagrįstos baimės būti persekiojamam dėl rasės, religijos, pilietybės, priklausymo tam tikrai socialinei grupei ar politinių įsitikinimų yra už šalies, kurios pilietis jis yra, ribų ir negali arba bijo naudotis tos šalies gynyba“.

EŽTK

4 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 15 straipsnyje „Nukrypimas nuo įsipareigojimų nepaprastosios padėties atveju“ numatyta:

„1. Kilus karui ar kitomis nepaprastosios padėties aplinkybėmis, dėl kurių atsiranda grėsmė tautos išlikimui, kiekviena Aukštoji Susitariančioji Šalis gali imtis priemonių nukrypdama nuo įsipareigojimų pagal šią Konvenciją, tačiau tik tiek, kiek tai būtina dėl susidariusios kritiškos padėties ir jei tokios priemonės neprieštarauja kitiems jos įsipareigojimams pagal tarptautinę teisę.

2. Ankstesnė nuostata neleidžia nukrypti nuo įsipareigojimų pagal 2 straipsnį, išskyrus mirties atvejus dėl teisėtų karo veiksmų, taip pat pagal 3 straipsnį, 4 straipsnio 1 dalį ir 7 straipsnį.

3. Kiekviena Aukštoji Susitariančioji Šalis, besinaudojanti šia teise nukrypti nuo įsipareigojimų, privalo išsamiai informuoti Europos Tarybos Generalinį sekretorių apie priemones, kurių ji ėmėsi, ir apie tokių priemonių priežastis. Ji taip pat informuoja Europos Tarybos Generalinį sekretorių, nuo kada šios priemonės neteko galios ir Konvencijos nuostatos vėl buvo imtos visapusiškai įgyvendinti.“

Sąjungos teisė

Direktyva 2005/85/EB

5 2005 m. gruodžio 1 d. Tarybos direktyva 2005/85/EB, nustatanti būtiniausius reikalavimus dėl pabėgėlio statuso suteikimo ir panaikinimo tvarkos valstybėse narėse (OL L 236, 2005, p. 13), buvo panaikinta Direktyva 2013/32. Direktyvos 2005/85 30 straipsnio „Nacionalinis trečiųjų šalių priskyrimas prie saugių kilmės šalių“ 1 dalyje buvo nustatyta:

„Nepažeisdamos 29 straipsnio, prieglobsčio prašymų nagrinėjimo tikslais valstybės narės gali laikytis turimų teisės aktų arba priimti naujus, kurie pagal II priedą numatytų nacionalinį trečiųjų šalių, neįtrauktų į minimalų bendrą sąrašą, priskyrimą saugioms kilmės šalims. Į tokį sąrašą kaip saugi gali būti įtraukta šalies dalis, jeigu ji atitinka II priedo sąlygas.“

6 Šios direktyvos 31 straipsnio „Saugios kilmės šalies sąvoka“ 1 dalyje buvo nustatyta:

„Trečioji šalis, priskirta saugioms kilmės šalims pagal 29 arba 30 straipsnius, po atskiro prašymo nagrinėjimo gali būti laikoma saugia kilmės šalimi konkrečiam prieglobsčio prašytojui, tik jeigu:

a) jis turi tos šalies pilietybę; arba

b) jis yra asmuo be pilietybės ir anksčiau nuolat gyveno toje šalyje;

ir jis nepateikė svarių priežasčių dėl to, kad šalis nebūtų laikoma saugia kilmės šalimi konkrečiomis aplinkybėmis ir dėl jo laikymo pabėgėliu pagal [2004 m. balandžio 29 d. Tarybos] [d]irektyvą 2004/83/EB [dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo pabėgėliams ar asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, jų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio būtiniausių standartų (OL L 304, 2004, p. 12; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 7 t., p. 96)].“

7 Šios direktyvos II priede „Priskyrimas saugioms kilmės šalims, taikant 29 straipsnį ir 30 straipsnio 1 dalį“ buvo apibrėžti kriterijai, pagal kuriuos šalis gali būti priskirta prie saugių kilmės šalių.

Direktyva 2011/95/ES

8 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų (OL L 337, 2011, p. 9) 9 straipsnyje „Persekiojimo veiksmai“ nustatyta:

„1. Tam, kad veiksmas būtų laikomas persekiojimo veiksmu pagal Ženevos konvencijos 1 straipsnio A skirsnį, jis turi būti:

a) pakankamai rimtas pagal savo pobūdį ar dažnumą, kad sudarytų sunkų pagrindinių žmogaus teisių pažeidimą, visų pirma tų teisių, nuo kurių negalima nukrypti pagal [EŽTK] 15 straipsnio 2 dalį, arba

b) įvairių priemonių sankaupa, įskaitant žmogaus teisių pažeidimus, kuri yra pakankamai sunki, kad veiktų asmenį panašiai kaip nurodyta a punkte.

2. Persekiojimo veiksmai pagal 1 dalį gali <…>, *inter alia*, pasireikšti tokiomis formomis:

a) fizinio ar psichologinio smurto veiksmai, įskaitant seksualinį smurtą;

b) teisinės, administracinės, policijos ir (arba) teisminės priemonės, kurios savaime yra diskriminacinės arba įgyvendinamos diskriminuojant;

c) neproporcingas ir diskriminuojantis persekiojimas ar baudimas;

d) atsisakymas teismine tvarka atlyginti žalą, kuris yra neproporcingas ar diskriminuojantis baudimas;

e) persekiojimas ar baudimas dėl atsisakymo atlikti karo tarnybą konflikto metu, kai atliekant tokią tarnybą reikėtų daryti nusikaltimus ar veiksmus, kuriems taikomi 12 straipsnio 2 dalyje nustatyti nesuteikimo pagrindai;

f) veiksmai, pagal pobūdį tiesiogiai susiję su asmens lytimi arba su tuo, kad asmuo yra vaikas.

3. Pagal 2 straipsnio d punktą turi būti ryšys tarp 10 straipsnyje nurodytų priežasčių ir persekiojimo veiksmų, apibrėžtų pagal šio straipsnio 1 dalį, arba apsaugos nuo tokių veiksmų nebuvimo.“

Direktyva 2013/32

9 Direktyvos 2013/32 18 ir 20 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(18) tiek valstybės narės, tiek tarptautinės apsaugos prašytojai yra suinteresuoti, kad sprendimai dėl tarptautinės apsaugos prašymų būtų priimami kuo skubiau, nedarant poveikio tinkamo ir išsamaus nagrinėjimo atlikimui;

<…>

(20) griežtai apibrėžtais atvejais, kai tikėtina, kad prašymas neturi pagrindo arba kyla didelių nacionalinio saugumo arba viešosios tvarkos problemų, valstybės narės turėtų galėti paspartinti nagrinėjimo procedūrą, visų pirma nustatydamos trumpesnius, bet pagrįstus, terminus tam tikriems procesiniams veiksmams, nedarant poveikio tinkamam ir išsamiam nagrinėjimui ir prašytojo veiksmingai galimybei naudotis šio[je] direktyvoje numatytais pagrindiniais principais ir garantijomis.“

10 Šios direktyvos 31 straipsnio „Nagrinėjimo procedūra“ 8 dalyje numatyta:

„Valstybės narės gali nustatyti, kad nagrinėjimo procedūra pagal II skyriaus pagrindinius principus ir garantijas gali būti paspartinta ir (arba) pagal 43 straipsnį vykdoma pasienyje arba tranzito zonose, jeigu:

<…>

b) prašytojas atvyko iš saugios kilmės šalies, kaip apibrėžta šioje direktyvoje; <…>

<…>“

11 Šios direktyvos 32 straipsnyje „Nepagrįsti prašymai“ nustatyta:

„1. Nedarydamos poveikio 27 straipsniui, valstybės narės prašymą gali laikyti nepagrįstu tik tada, jeigu sprendžiančioji institucija nustato, kad prašytojas neatitinka tarptautinės apsaugos reikalavimų pagal Direktyvą [2011/95].

2. Nepagrįstų prašymų atvejais, kai taikomos 31 straipsnio 8 dalyje išvardytos aplinkybės, valstybės narės gali taip pat laikyti prašymą akivaizdžiai nepagrįstu, jeigu taip apibrėžta nacionalinės teisės aktuose.“

12 Direktyvos 2013/32 36 straipsnyje „Saugios kilmės šalies koncepcija“ nustatyta:

„1. Trečioji šalis, pagal šią direktyvą priskirta prie saugių kilmės šalių, po atskiro prašymo nagrinėjimo gali būti laikoma saugia kilmės šalimi konkrečiam prašytojui, tik jeigu:

a) jis turi tos šalies pilietybę; arba

b) jis yra asmuo be pilietybės ir anksčiau nuolat gyveno toje šalyje;

ir nepateikė rimtų priežasčių, kad šalis nebūtų laikoma saugia kilmės šalimi jo konkrečiomis aplinkybėmis ir dėl jo priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų pagal [Direktyvą 2011/95].

2. Valstybės narės nacionalinės teisės aktuose nustato papildomas saugios kilmės šalies koncepcijos taikymo taisykles ir reikalavimus.“

13 Šios direktyvos 37 straipsnyje „Nacionalinis trečiųjų šalių priskyrimas prie saugių kilmės šalių“ numatyta:

„1. Tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo tikslais valstybės narės gali palikti galioti arba priimti naujus teisės aktus, kuriais pagal I priedą būtų numatytas nacionalinis priskyrimas prie saugių kilmės šalių.

2. Valstybės narės reguliariai peržiūri padėtį trečiosiose šalyse, pagal šį straipsnį priskirtose prie saugių kilmės šalių.

3. Vertinimas, ar šalis yra saugi kilmės šalis, pagal šį straipsnį yra pagrįstas keletu informacijos šaltinių, įskaitant visų pirma kitų valstybių narių, [Europos prieglobsčio paramos biuro (EPPB)], [Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro (JTVPK)], Europos Tarybos ir kitų atitinkamų tarptautinių organizacijų informaciją.

4. Valstybės narės praneša [Europos] Komisijai, kurias šalis priskyrė prie saugių kilmės šalių pagal šį straipsnį.“

14 Šios direktyvos 43 straipsnio „Pasienio procedūros“ 1 dalyje nustatyta:

„Pagal II skyriaus pagrindinius principus ir garantijas valstybės narės gali numatyti procedūras, siekdamos priimti sprendimus valstybių narių pasienyje arba tranzito zonose dėl:

<…>

b) prašymo esmės vykdant procedūrą pagal 31 straipsnio 8 dalį.“

15 Direktyvos 2013/32 46 straipsnyje „Teisė į veiksmingą teisių gynimo priemonę“ numatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad prašytojai turėtų teisę į veiksmingą teisių gynimo priemonę, kuria galėtų naudotis teisme, kad galėtų apskųsti:

a) sprendimą, priimtą dėl tarptautinės apsaugos prašymo, įskaitant sprendimą:
   i) laikyti prašymą nepagrįstu, kad būtų suteiktas pabėgėlio statusas ir (arba) papildomos apsaugos statusas;

<…>
   iii) priimtą valstybės narės pasienyje arba tranzito zonose, kaip aprašyta 43 straipsnio 1 dalyje;

<…>

3. Kad būtų laikomasi 1 dalies, valstybės narės užtikrina, jog taikant veiksmingą teisių gynimo priemonę būtų numatytas išsamus ir *ex nunc* faktinis ir teisinis tarptautinės apsaugos poreikių [faktinių ir teisinių aplinkybių] nagrinėjimas, įskaitant, atitinkamais atvejais, [tarptautinės apsaugos poreikių] nagrinėjimą pagal Direktyvą [2011/95], bent vykdant apeliacines procedūras [nagrinėjant skundą] pirmosios instancijos teisme.

<…>

5. Nedarydamos poveikio 6 daliai, valstybės narės leidžia prašytojams likti jų teritorijoje, kol baigiasi laikotarpis, per kurį jie gali pasinaudoti teise į veiksmingą teisių gynimo priemonę, ir, kai tokia teise per tą laikotarpį buvo pasinaudota – kol laukiama priemonės rezultato.

6. Kai sprendimas [nusprendžiama]:

a) laikyti prašymą akivaizdžiai nepagrįstu pagal 32 straipsnio 2 dalį arba nepagrįstu išnagrinėjus pagal 31 straipsnio 8 dalį, išskyrus atvejus, kai šie sprendimai pagrįsti 31 straipsnio 8 dalies h punkte nurodytomis aplinkybėmis;

<…>

atitinkamo prašytojo prašymu arba *ex officio* teismas turi įgaliojimus priimti sprendimą, ar prašytojas gali likti valstybės narės teritorijoje, jeigu tokiu sprendimu panaikinama prašytojo teisė likti valstybėje narėje ir kai nacionalinėje teisėje nenumatyta teisė likti valstybėje narėje, kol laukiama teisių gynimo priemonės rezultato.

<…>“

16 Šios direktyvos 53 straipsnyje „Panaikinimas“ nurodyta:

„[Direktyva 2005/85] panaikinama valstybėse narėse, kurioms ši direktyva privaloma, nuo 2015 m. liepos 21 d. <…>“

Nuorodos į panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir skaitomos pagal III priede pateiktą atitikties lentelę.“

17 Šios direktyvos I priede „Priskyrimas prie saugių kilmės šalių, taikant 37 straipsnio 1 dalį“ nustatyta:

„Šalis laikoma saugia kilmės šalimi, kai, atsižvelgiant į teisinę padėtį, teisės aktų taikymą demokratinėje sistemoje ir bendras politines aplinkybes, gali būti įrodyta, kad joje iš esmės ir sistemingai nevykdomi persekiojimai, kaip apibrėžta [Direktyvos 2011/95] 9 straipsnyje, nėra kankinimo arba žiauraus ar žeminamo elgesio ar baudimo atvejų; ir nėra nesirenkamojo smurto, galinčio kilti tarptautinio arba vidaus ginkluoto konflikto padėties metu, grėsmės.

Atliekant šį vertinimą, turi būti atsižvelgta, *inter alia*, į tai, kokio masto apsauga nuo persekiojimo ar netinkamo elgesio užtikrinama:

a) taikant atitinkamus šalies įstatymus ir kitus teisės aktus ir kokiu būdu jie taikomi;

b) laikantis [EŽTK] ir (arba) [1966 m. gruodžio 16 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos priimtame ir 1976 m. kovo 23 d. įsigaliojusiame] Tarptautiniame civilinių ir politinių teisių pakte ir (arba) Jungtinių Tautų Konvencijoje prieš kankinimą įtvirtintų teisių ir laisvių, visų pirma tų teisių, nuo kurių negalima nukrypti pagal [EŽTK] 15 straipsnio 2 dalį;

c) pagal Ženevos konvenciją laikantis negrąžinimo principo;

d) numatant veiksmingų teisių gynimo priemonių, taikytinų kovojant su tais teisių ir laisvių pažeidimais, sistemą.“

Reglamentas (ES) 2024/1348

18 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1348, kuriuo Sąjungoje nustatoma bendra tarptautinės apsaugos procedūra ir panaikinama Direktyva 2013/32/ES (OL L 2024/1348), 61 straipsnio „Saugios kilmės šalies koncepcija“ 2 dalyje nustatyta:

„Trečioji šalis gali būti tiek Sąjungos, tiek nacionaliniu lygmeniu priskirta prie saugių kilmės šalių, nustatant išimtis konkrečioms jos teritorijos dalims arba aiškiai identifikuojamoms asmenų kategorijoms.“

19 Šio reglamento 78 straipsnio „Panaikinimas“ 1 dalyje nustatyta:

„Direktyva [2013/32] panaikinama nuo 79 straipsnio 2 dalyje nurodytos dienos, nedarant poveikio 79 straipsnio 3 daliai.“

20 Šio reglamento 79 straipsnio „Įsigaliojimas ir taikymas“ 2 ir 3 dalyse numatyta:

„2. Šis reglamentas taikomas nuo 2026 m. birželio 12 d.

3. Šis reglamentas taikomas tarptautinės apsaugos suteikimo procedūrai, kiek tai susiję su prašymais, pateiktais nuo 2026 m. birželio 12 d. Tarptautinės apsaugos prašymai, pateikti anksčiau nei tą dieną, reglamentuojami Direktyva [2013/32]. Šis reglamentas taikomas tarptautinės apsaugos panaikinimo procedūrai tais atvejais, kai nagrinėjimas dėl tarptautinės apsaugos panaikinimo pradėtas 2026 m. birželio 12 d. ar vėliau. Tais atvejais, kai nagrinėjimas dėl tarptautinės apsaugos panaikinimo pradėtas anksčiau nei 2026 m. birželio 12 d., tarptautinės apsaugos panaikinimo procedūra reglamentuojama Direktyva [2013/32].“

Čekijos teisė

Prieglobsčio įstatymas

21 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos *zákon č. 325/1999 Sb., o azylu* (Įstatymas Nr. 325/1999 dėl prieglobsčio, toliau – Prieglobsčio įstatymas) 2 straipsnio 1 dalies b ir k punktuose nustatyta:

„Šiame įstatyme:

<…>

b) tarptautinės apsaugos prašytojas – užsienietis, Čekijos Respublikoje pateikęs tarptautinės apsaugos prašymą, dėl kurio dar nebuvo priimta galutinio sprendimo. Užsienietis taip pat turi tarptautinės apsaugos prašytojo statusą iki termino pateikti 32 straipsnyje numatytą skundą pabaigos, taip pat, kol vyksta teismo procesas, kuriame nagrinėjamas skundas dėl ministerijos sprendimo pagal [pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos *zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní* (Įstatymas Nr. 150/2002 – Administracinio proceso kodeksas, toliau – Administracinio proceso kodeksas)], jeigu šis skundas turi stabdomąjį poveikį, arba tol, kol apygardos teismas priims sprendimą atsisakyti sustabdyti vykdymą, jeigu užsienietis to prašė. <…>

<…>

k) saugi kilmės šalis – tai valstybė, kurios pilietis užsienietis yra, arba, jeigu tai asmuo be pilietybės – jo paskiausios nuolatinės gyvenamosios vietos valstybė:
   1) kurioje apskritai ir nuosekliai nėra persekiojimo, kankinimo, nežmoniško ar žeminamo elgesio arba baudimo, taip pat be atrankos vykdomo smurto grėsmės tarptautinio ar vidaus ginkluoto konflikto atveju;
   2) iš kurios jos piliečiai ar asmenys be pilietybės neišvyksta dėl 12 straipsnyje ar 14a straipsnyje nurodytų priežasčių;
   3) kuri yra ratifikavusi tarptautines žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijas, įskaitant nuostatas dėl veiksmingų teisių gynimo priemonių, ir jų laikosi; ir
   4) kuri leidžia juridiniams asmenims, stebintiems padėtį, susijusią su pagarba žmogaus teisėms, imtis veiksmų;

<…>“

22 Šio įstatymo 3d straipsnyje nustatyta:

„1. Tarptautinės apsaugos prašytojas turi teisę likti valstybės teritorijoje; <…> Teisė likti šioje teritorijoje nesuteikia jam teisės gauti leidimą gyventi šalyje, kaip jis suprantamas pagal [*zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů* (Įstatymas Nr. 326/1999 dėl užsieniečių gyvenimo Čekijos Respublikoje, kuriuo iš dalies keičiami kai kurie įstatymai)]. Ministerija turi teisę apriboti tarptautinės apsaugos prašytojo buvimą valstybės teritorijoje ir leisti jam būti tik dalyje teritorijos arba tarptautinio oro uosto tranzito zonos priėmimo centre, jeigu prašytojui neleidžiama atvykti į teritoriją.

2. Jei tarptautinės apsaugos prašytojas nėra asmuo, pakartotinai pateikęs tarptautinės apsaugos prašymą, jo buvimas teritorijoje negali būti nutrauktas remiantis administraciniu ar teismo sprendimu; <…>“

23 Šio įstatymo 16 straipsnio 2 ir 3 dalys suformuluotos taip:

„2. Prašytojo, atvykusio iš valstybės, kurią Čekijos Respublika laiko saugia kilmės šalimi, tarptautinės apsaugos prašymas taip pat atmetamas kaip akivaizdžiai nepagrįstas, nebent prašytojas įrodo, kad jo atveju ši valstybė negali būti laikoma saugia kilmės šalimi.

3. Jei yra priežasčių atmesti tarptautinės apsaugos prašymą kaip akivaizdžiai nepagrįstą, nereikia nagrinėti, ar tarptautinės apsaugos prašytojas atitinka 13 ir 14 straipsniuose numatytus prieglobsčio suteikimo arba 14b straipsnyje numatytos papildomos apsaugos suteikimo pagrindus. Jei yra priežasčių atmesti tarptautinės apsaugos prašymą kaip akivaizdžiai nepagrįstą pagal 2 dalį, taip pat nereikia nagrinėti, ar tarptautinės apsaugos prašytojas nurodė, ar ne aplinkybes, patvirtinančias, kad jis gali būti persekiojamas dėl 12 straipsnyje nurodytų priežasčių arba kad jam gresia didelė žala, kaip tai suprantama pagal 14a straipsnį.“

24 Prieglobsčio įstatymo 32 straipsnio 2 dalyje nurodyta:

„Skundo pateikimas <…> turi stabdomąjį poveikį, išskyrus <…> skundą dėl sprendimo, priimto pagal 16 straipsnio 2 dalį <…>“

25 Šio įstatymo 85b straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Priėmus sprendimą atmesti tarptautinės apsaugos prašymą kaip akivaizdžiai nepagrįstą (jeigu sprendimo nepanaikino teismas) arba apygardos teismui priėmus nutartį atsisakyti sustabdyti vykdymą (jeigu to buvo prašoma), ministerija *ex officio* įpareigoja užsienietį išvykti iš šalies ne vėliau kaip per vieną mėnesį, išskyrus atvejus, kai imamasi veiksmų pagal [Įstatymo Nr. 326/1999 dėl užsieniečių gyvenimo Čekijos Respublikoje, kuriuo iš dalies keičiami kai kurie įstatymai] <…>“

26 Šio įstatymo 86 straipsnio 4 dalyje numatyta:

„Ministerija priima potvarkį, kuriame nustato saugių kilmės šalių sąrašą. Bent kartą per metus ji peržiūri tuos šalių sąrašus.“

Potvarkis Nr. 328/2015, kuriuo įgyvendinamas Prieglobsčio įstatymas ir Įstatymas dėl laikinosios užsieniečių apsaugos

27 *Vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců* (Potvarkis Nr. 328/2015, kuriuo įgyvendinamas Prieglobsčio įstatymas ir Įstatymas dėl laikinosios užsieniečių apsaugos) 2 straipsnio 15 punkte nustatyta:

„Čekijos Respublika saugia kilmės šalimi laiko <…> Moldovą, išskyrus Padniestrę. <…>“

Administracinio proceso kodeksas

28 Administracinio proceso kodekso 75 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Teismas nagrinėja ginčijamus sprendimo punktus, neperžengdamas nurodytų pagrindų ribų. <…>“

29 Šio kodekso 76 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Teismas sprendimu, nerengdamas posėdžio, panaikina ginčijamą sprendimą dėl procedūrinių pažeidimų:

a) kai patikrinimas neįmanomas dėl to, kad sprendimas nesuprantamas arba nemotyvuotas;

b) dėl to, kad faktinės aplinkybės, kuriomis priimdama ginčijamą sprendimą rėmėsi administracinė institucija, neatitinka bylos medžiagos arba joje nėra jas patvirtinančio pagrindo, arba jos turi būti išsamiai ar iš esmės papildytos;

c) dėl šiurkštaus procedūrą administracinėje institucijoje reglamentuojančių nuostatų pažeidimo, jeigu dėl šio pažeidimo galėjo būti priimtas neteisėtas sprendimas dėl esmės.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

30 2022 m. vasario 9 d. Moldovos pilietis CV Čekijos Respublikoje pateikė tarptautinės apsaugos prašymą. Šiame prašyme jis nurodė, kad 2015 m. Moldovoje buvo nelaimingo atsitikimo, per kurį automobilio vairuotojas mirtinai partrenkė pėsčiąjį ir pabėgo, liudininkas. Tą pačią naktį į CV namus atvyko keli asmenys, nusivežė į mišką ir sumušė.

31 Pabėgęs CV slėpėsi pas draugus, o po dviejų dienų grįžęs į namus pamatė, kad jie sudegę. Vėliau jis pabėgo iš Moldovos ir atvyko į Čekijos teritoriją, pasinaudojęs pažįstamo asmens jam parūpintu suklastotu Rumunijos pasu. 2016 m. ir 2019 m. CV grįžo į Moldovą, stengdamasis užtikrinti, kad niekas, išskyrus jo pusbrolius, nežinotų apie apsilankymus.

32 Grįsdamas savo tarptautinės apsaugos prašymą CV nurodė, kad Moldovoje jam grasina asmenys, kurių tapatybės policijai nepavyko nustatyti. Jis taip pat nurodė, kad nenori grįžti į savo kilmės regioną dėl Rusijos Federacijos invazijos į Ukrainą.

33 2022 m. kovo 8 d. sprendimu (toliau – sprendimas atmesti prašymą) Vidaus reikalų ministerija atmetė šį prašymą kaip akivaizdžiai nepagrįstą, kaip tai suprantama pagal Prieglobsčio įstatymo 16 straipsnio 2 dalį, atsižvelgdama į turimą informaciją apie politinę ir saugumo padėtį Moldovoje ir žmogaus teisių paisymą šioje trečiojoje šalyje. Konkrečiai kalbant, ši ministerija nurodė, kad pagal Potvarkio Nr. 328/2015, kuriuo įgyvendinamas Prieglobsčio įstatymas ir Įstatymas dėl laikinosios užsieniečių apsaugos, 2 straipsnį Čekijos Respublika Moldovą, išskyrus Padniestrę, laiko „saugia kilmės šalimi“ ir kad CV neįrodė, kad jo konkrečiu atveju taip nėra.

34 CV apskundė šį sprendimą *Krajský soud v Brně* (Brno apygardos teismas, Čekijos Respublika), kuris yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Tame teisme jis iš esmės pakartojo argumentus, pateiktus tarptautinės apsaugos prašymui pagrįsti, ir teigė, kad ministerija turėjo atsižvelgti į visą reikšmingą informaciją ir visapusiškai įvertinti šį prašymą, tačiau vieninteliu lemiamu veiksniu ši ministerija laikė aplinkybę, kad CV yra kilęs iš Moldovos Respublikos.

35 Vidaus reikalų ministerija tame teisme nurodė, kad atsižvelgė į situaciją, susidariusią dėl konflikto, kilusio dėl Rusijos Federacijos invazijos į Ukrainą. Vis dėlto minėto sprendimo priėmimo dieną jokioje ataskaitoje nebuvo nurodyta, kad šis konfliktas išplis už Ukrainos ribų arba kad ministerija vienaip ar kitaip turėtų peržiūrėti surinktą informaciją apie Moldovos Respubliką.

36 Be to, tas teismas nurodo, kad ministerija pripažino, jog Moldovoje yra esminių trūkumų, susijusių su teisinės valstybės principo laikymusi, ypač kiek tai susiję su teismais, todėl negalima atmesti persekiojimo veiksmų, kaip jie suprantami pagal Direktyvos 2011/95 9 straipsnį, galimybės. Konkrečiai kalbant, egzistuoja neproporcingo ar diskriminuojamo baudžiamojo persekiojimo arba baudimo pavojus politinio režimo oponentams, jų advokatams ir žmogaus teisių gynėjams bei pilietinės visuomenės aktyvistams. Vis dėlto Vidaus reikalų ministerija nusprendė, kad CV nepriklauso nė vienai iš šių kategorijų. Be to, CV nenurodė, kad turi problemų su Moldovos valstybės institucijomis.

37 2022 m. gegužės 9 d. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas tenkino CV prašymą pripažinti jo skundo dėl sprendimo atmesti prašymą stabdomąjį poveikį ir pritarė jo argumentui, kad reikalavimų patenkinimas jam jau išvykus iš Čekijos teritorijos turėtų tik formalų poveikį, nes Moldovoje jam grėstų pavojus patirti didelę žalą iš asmenų, kurie jį buvo užpuolę. Šis teismas taip pat nurodo, kad atsižvelgė į tai, jog 2022 m. balandžio 28 d. Moldovos Respublika dėl Rusijos Federacijos invazijos į Ukrainą nusprendė pratęsti nukrypimą nuo įsipareigojimų pagal EŽTK, remdamasi šios konvencijos 15 straipsniu; šia teise ji pasinaudojo 2022 m. vasario 25 d. dėl ištikusios energetikos krizės.

38 Kadangi CV tarptautinės apsaugos prašymas buvo atmestas atsižvelgiant, be kita ko, į tai, kad Čekijos Respublika Moldovos Respubliką, išskyrus Padniestrę, laiko saugia kilmės šalimi, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, pirma, dėl sąvokos „saugi kilmės šalis“, ypač dėl trečiosios šalies priskyrimo prie saugių kilmės šalių kriterijų, atsižvelgiant į Direktyvos 2013/32 37 straipsnį ir jos I priedą.

39 Viena vertus, jam kyla klausimas, ar trečioji šalis nustoja būti laikoma saugia šalimi, kai ji remiasi EŽTK 15 straipsnyje numatyta teise nukrypti nuo įsipareigojimų.

40 Kita vertus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar pagal Sąjungos teisę valstybei narei draudžiama priskirti trečiąją šalį prie saugių kilmės šalių, išskiriant tam tikras jos teritorijos dalis. Šiuo aspektu jis nurodo, kad ši galimybė prie saugių šalių priskirti tik dalį teritorijos buvo numatyta Direktyvos 2005/85 30 straipsnyje, tačiau ją panaikinusios Direktyvos 2013/32 37 straipsnyje jos nebenumatyta. Be to, šis teismas mano, kad sąvoka „saugi kilmės šalis“ siekiama supaprastinti tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo procedūrą, o toks supaprastinimas pateisinamas tik tų trečiųjų šalių atveju, kurių piliečiams tikrai mažai tikėtina, kad prireiks tarptautinės apsaugos ar papildomos apsaugos. Taigi taip yra tik trečiųjų šalių, kurių visa teritorija atitinka Direktyvos 2013/322 I priede nustatytus kriterijus.

41 Antra, jeigu būtų nuspręsta, kad trečioji šalis, pasinaudojusi EŽTK 15 straipsnyje numatyta teise nukrypti nuo įsipareigojimų, negali būti priskirta prie saugių kilmės šalių arba kad priskiriant tokią trečiąją šalį prie saugių kilmės šalių negalima išskirti dalies jos teritorijos, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas dėl kontrolės, kurią šiuo aspektu jis turi vykdyti pagal Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalį, t. y. nuostatą, kuri nebuvo perkelta į Čekijos teisę, tačiau, jo nuomone, veikia tiesiogiai, apimties.

42 Konkrečiai kalbant, šis teismas nurodo, kad trečiųjų šalių, laikomų saugiomis kilmės šalimis, piliečių pateiktiems tarptautinės apsaugos prašymams, kaip ir jo nagrinėjamoje byloje nagrinėjamam prašymui, gali būti taikoma speciali nagrinėjimo procedūra, leidžianti pagal šios direktyvos nuostatas nagrinėti šiuos prašymus pagreitinta tvarka ir prireikus juos pripažinti akivaizdžiai nepagrįstais. Šis teismas taip pat pabrėžia, kad tokiomis aplinkybėmis valstybė narė, kurioje tarptautinės apsaugos prašytojas pateikė tokį prašymą, gali neleisti jam likti jos teritorijoje, kol bus išnagrinėtas jo skundas dėl sprendimo atmesti šį prašymą.

43 Taigi šiam teismui kyla klausimas, ar tuo atveju, kai teismas nagrinėja skundą dėl pagal tokią tvarką priimto sprendimo atmesti tarptautinės apsaugos prašymą, atlikdamas Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalyje, siejamoje su Chartijos 47 straipsniu, numatytą išsamų ir *ex nunc* faktinių ir teisinių aplinkybių nagrinėjimą, jis turi remtis šioje direktyvoje numatytų taisyklių, taikomų priskiriant trečiąją šalį prie saugių kilmės šalių, pažeidimu, net jei skundą pateikęs prašytojas nenurodė šio pažeidimo.

44 Tokiomis aplinkybėmis *Krajský súd v Brně* (Brno apygardos teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar kilmės šalies priskyrimo prie saugių taikant [Direktyvos 2013/32] 37 straipsnio 1 dalį kriterijus, nustatytas šios direktyvos I priedo b punkte, pagal kurį atitinkama šalis užtikrina apsaugą nuo persekiojimo ar netinkamo elgesio laikantis [EŽTK] įtvirtintų teisių ir laisvių, visų pirma tų teisių, nuo kurių negalima nukrypti pagal šios konvencijos 15 straipsnio 2 dalį, turi būti aiškinamas taip, kad, jeigu atitinkama šalis nukrypsta nuo [EŽTK] numatytų

įsipareigojimų nepaprastosios padėties atveju, kaip tai suprantama pagal šios konvencijos 15 straipsnį, ši šalis nebeatitinka šio kriterijaus, pagal kurį ji priskiriama prie saugių kilmės šalių?

2. Ar [Direktyvos 2013/32] 36 ir 37 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos valstybei narei draudžiama priskirti prie saugių kilmės šalių tik dalį trečiosios šalies, nustačius tam tikras teritorines išimtis, kurioms šios šalies dalies saugumo prašytojui prezumpcija negalioja, o jeigu valstybė narė priskiria atitinkamą šalį prie saugių su šiomis teritorinėmis išimtimis, tada taikant šią direktyvą visa atitinkama šalis negali būti priskirta prie saugių kilmės šalių?

3. Jei į vieną iš dviejų [pirmųjų] prejudicinių klausimų būtų atsakyta teigiamai, ar [Direktyvos 2013/32] 46 straipsnio 3 dalis, siejama su [Chartijos] 47 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad skundą dėl sprendimo laikyti prašymą akivaizdžiai nepagrįstu pagal [Direktyvos 2013/32] 32 straipsnio 2 dalį, priimto vykdant procedūrą pagal [šios direktyvos] 31 straipsnio 8 dalies b punktą, nagrinėjantis teismas privalo *ex officio* (net jei prašytojas nepateikia prieštaravimo) atsižvelgti į tai, kad dėl pirma nurodytų priežasčių šalies priskyrimas prie saugių [kilmės šalių] prieštarauja Sąjungos teisei?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

45 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2013/32 37 straipsnis, siejamas su jos I priedu, turi būti aiškinamas taip, kad trečioji šalis nebeatitinka kriterijų, leidžiančių priskirti ją prie saugių kilmės šalių, vien dėl to, kad remiasi teise nukrypti nuo EŽTK numatytų įsipareigojimų pagal šios konvencijos 15 straipsnį.

46 Kaip matyti iš šio teismo pateiktos informacijos, pareiškėjas pagrindinėje byloje teigia, kad Vidaus reikalų ministerija savo sprendimą atmesti prašymą grindė tik tuo, kad jis kilęs iš Moldovos Respublikos, o Čekijos Respublika šią trečiąją šalį, išskyrus Padniestrę, priskiria prie saugių kilmės šalių, nors jis nurodė Moldovoje jam kylančią grėsmę ir teigė nenorintis grįžti į savo kilmės regioną dėl Rusijos Federacijos invazijos į Ukrainą. Taigi šiam teismui kyla klausimas dėl poveikio, kurį priskyrimui prie saugių šalių gali turėti aplinkybė, kad 2022 m. balandžio 28 d., kai jame jau buvo nagrinėjamas ginčas pagrindinėje byloje, Moldovos Respublika dėl Rusijos Federacijos invazijos į Ukrainą nusprendė pratęsti naudojimąsi teise nukrypti nuo iš EŽTK kylančių įsipareigojimų pagal jos 15 straipsnį.

47 Pirmiausia primintina, kad Direktyvos 2013/32 36 ir 37 straipsniuose, susijusiuose atitinkamai su saugios kilmės šalies koncepcija ir valstybių narių vykdomu trečiųjų šalių priskyrimu prie saugių kilmės šalių, nustatyta speciali tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo tvarka, kurią valstybės narės gali taikyti ir kuri grindžiama nuginčijama pakankamos apsaugos kilmės šalyje prezumpcija; prašytojas gali paneigti šią prezumpciją, jeigu nurodo su jo konkrečia situacija susijusias svarbias priežastis (šiuo klausimu žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *A*, C-404/17, EU:C:2018:588, 25 punktą).

48 Atsižvelgdamos į šios specialios nagrinėjimo tvarkos ypatumus, pagal šios direktyvos 31 straipsnio 8 dalies b punktą valstybės narės gali nuspręsti paspartinti nagrinėjimo procedūrą ir vykdyti ją pasienyje arba tranzito zonose pagal šios direktyvos 43 straipsnį.

49 Taip pat pažymėtina, kad tais atvejais, kai iš saugios kilmės šalies kilusio prašytojo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas laikomas nepagrįstu, nes, kaip nurodyta Direktyvos 2013/32 32 straipsnio 1 dalyje, sprendžiančioji institucija nustatė, kad prašytojas neatitinka tarptautinės apsaugos reikalavimų pagal Direktyvą 2011/95, valstybės narės pagal šio 32 straipsnio 2 dalį taip pat gali laikyti tokį prašymą akivaizdžiai nepagrįstu, jeigu taip apibrėžta nacionalinės teisės aktuose.

50 Be to, viena iš pasekmių suinteresuotajam asmeniui, kurio prašymas atmestas remiantis saugios kilmės šalies koncepcijos taikymu, yra tai, kad, kaip matyti iš Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 5 ir 6 dalių, priešingai, nei numatyta paprasto atmetimo atveju, jam gali būti neleista likti valstybės narės, kurioje buvo pateiktas prašymas, teritorijoje, kol bus išnagrinėtas jo skundas dėl sprendimo atmesti prašymą (šiuo klausimu žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *A*, C-404/17, EU:C:2018:588, 27 punktą).

51 Pateikus šias pirmines pastabas, pasakytina, kad šios direktyvos 37 straipsnyje, kaip matyti iš jo pavadinimo, reglamentuojamas valstybių narių atliekamas trečiųjų šalių priskyrimas prie saugių kilmės šalių. Konkrečiai kalbant, šio 37 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo tikslais valstybės narės gali palikti galioti arba priimti naujus teisės aktus, kuriuose pagal šios direktyvos I priedą būtų numatytas priskyrimas prie saugių kilmės šalių nacionaliniu lygmeniu.

52 Šiame I priede, be kita ko, nustatyta, kad šalis laikoma saugia kilmės šalimi, kai, atsižvelgiant į teisinę padėtį, teisės aktų taikymą demokratinėje sistemoje ir bendras politines aplinkybes, gali būti įrodyta, kad joje iš esmės ir sistemingai nevykdomi persekiojimai, kaip apibrėžta Direktyvos 2011/95 9 straipsnyje, nėra kankinimo, žiauraus arba žeminamo elgesio ar baudimo atvejų, taip pat nesirenkamojo smurto, galinčio kilti tarptautinio arba vidaus ginkluoto konflikto padėties metu, grėsmės.

53 Šiame priede išvardytos aplinkybės, į kurias galima atsižvelgti vertinant, be kita ko, kokio masto apsaugą nuo persekiojimo ir netinkamo elgesio suteikia atitinkama trečioji šalis. Kaip viena iš tokių aplinkybių šio priedo antros pastraipos b punkte nurodyta tai, kaip laikomasi EŽTK įtvirtintų teisių ir laisvių, ypač tų teisių, nuo kurių negalima nukrypti pagal šios konvencijos 15 straipsnio 2 dalį.

54 Nors šiame EŽTK straipsnyje numatyta, kad, kilus karui ar kitomis aplinkybėmis, dėl kurių atsiranda grėsmė tautos išlikimui, galima imtis priemonių, nukrypstančių nuo įsipareigojimų pagal šią konvenciją, naudojantis šia teise taikomos tam tikros garantijos.

55 Pagal EŽTK 15 straipsnio 1 dalį šia galimybe pirmiausia turi būti naudojamasi tik tiek, kiek tai būtina dėl susidariusios kritiškos padėties, ir su sąlyga, kad patvirtintos priemonės neprieštarauja kitiems įsipareigojimams pagal tarptautinę teisę. Be to, šio 15 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad negalima nukrypti nuo EŽTK 2 straipsnio, kuriame įtvirtinta teisė į gyvybę, išskyrus mirties atvejus dėl teisėtų karo veiksmų, šios konvencijos 3 straipsnio ir 4 straipsnio 1 dalies, kuriuose atitinkamai įtvirtintas kankinimo, nežmoniško ar žeminamo elgesio arba baudimo ir vergijos draudimas, taip pat šios konvencijos 7 straipsnio, kuriame įtvirtintas principas, pagal kurį nėra bausmės be įstatymo. Galiausiai, kaip, beje, teigia prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, pagal šį 15 straipsnį patvirtintoms priemonėms ir toliau taikoma Europos Žmogaus Teisių Teismo kontrolė.

56 Be to, kaip išvados 62 punkte iš esmės pažymėjo generalinis advokatas, vien dėl to, kad trečioji šalis remiasi EŽTK 15 straipsnyje numatyta teise nukrypti, negalima daryti išvados, kad ši šalis iš tikrųjų ėmėsi priemonių, kuriomis nukrypstama nuo šioje konvencijoje numatytų įsipareigojimų, arba kokio pobūdžio ir kokios apimties nukrypstančios priemonės buvo patvirtintos.

57 Vadinasi, negalima teigti, jog trečioji šalis nebeatitinka šio sprendimo 52 punkte nurodytų kriterijų, leidžiančių ją priskirti prie saugių kilmės šalių, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2013/32 37 straipsnį, vien dėl to, kad ji rėmėsi EŽTK 15 straipsnyje numatyta teise nukrypti.

58 Vis dėlto, kaip išvados 85 punkte pažymėjo generalinis advokatas, dėl tokio rėmimosi valstybės narės, priskyrusios atitinkamą trečiąją šalį prie saugių kilmės šalių, kompetentingos institucijos turi įvertinti, ar, atsižvelgiant į šios teisės nukrypti įgyvendinimo sąlygas, šią trečiąją šalį ir toliau galima priskirti prie saugių kilmės šalių, nagrinėjant iš jos kilusių prašytojų pateiktus tarptautinės apsaugos prašymus.

59 Pagal Direktyvos 2013/32 37 straipsnio 2 dalį reikalaujama, kad valstybės narės reguliariai peržiūrėtų padėtį trečiosiose šalyse, priskirtose prie saugių kilmės šalių. Taip Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė įpareigoti valstybes nares atsižvelgti į tai, kad aplinkybės, leidžiančios preziumuoti tarptautinės apsaugos prašytojų saugumą tam tikroje kilmės šalyje, dėl savo pobūdžio gali keistis.

60 Taigi šis reguliarios peržiūros reikalavimas apima ir reikšmingus įvykius, nes dėl savo svarbos jie gali paveikti trečiosios šalies, kuri laikoma saugia šalimi, gebėjimą ir toliau atitikti šios direktyvos I priede įtvirtintus kriterijus ir kartu turėti įtakos prezumpcijai, kad ji gali užtikrinti prašytojų saugumą.

61 Rėmimasis EŽTK 15 straipsnyje numatyta teise nukrypti yra toks įvykis. Kaip išvados 67 punkte iš esmės pažymėjo generalinis advokatas, nors 15 straipsnio 2 daliai prieštaraujančios priemonės, kuriomis nukrypstama, be kita ko, nuo šios konvencijos 3 straipsnyje įtvirtinto nežmoniško ar žeminamo elgesio arba baudimo draudimo, dėl savo pobūdžio nesuderinamos su trečiosios šalies priskyrimu prie saugių kilmės šalių, negalima atmesti galimybės, kad nukrypstančios priemonės, paveikiančios kitas pagrindines teises nei tos, nuo kurių negalima nukrypti pagal 15 straipsnio 2 dalį, taip pat gali būti nesuderinamos su Direktyvos 2013/32 I priede numatytais trečiosios šalies priskyrimo prie saugių kilmės šalių kriterijais. Be to, toks rėmimasis bet kuriuo atveju kelia didelį pavojų, kad atitinkamoje trečiojoje šalyje iš esmės pasikeis teises ir laisves reglamentuojančios teisės normos.

62 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2013/32 37 straipsnis, siejamas su jos I priedu, turi būti aiškinamas taip, kad vien dėl to, kad trečioji šalis remiasi teise nukrypti nuo EŽTK numatytų įsipareigojimų pagal šios konvencijos 15 straipsnį, ji nenustoja atitikti kriterijų, leidžiančių priskirti ją prie saugių kilmės šalių, tačiau ją prie tokių šalių priskyrusios valstybės narės kompetentingos institucijos turi įvertinti, ar šios teisės įgyvendinimo sąlygos gali kelti abejonių dėl tokio priskyrimo.

Dėl antrojo klausimo

63 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2013/32 37 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama priskirti trečiąją šalį prie saugių kilmės šalių, išskiriant tam tikras jos teritorijos dalis.

64 Kadangi Čekijos Respublika priskyrė Moldovos Respubliką, išskyrus Padniestrę, prie saugių kilmės šalių, šis teismas abejoja dėl tokio dalinio priskyrimo atitikties šiai direktyvai.

65 Pagal suformuotą jurisprudenciją aiškinant Sąjungos teisės nuostatą reikia atsižvelgti ne tik į jos formuluotę, bet ir į kontekstą, teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus ir prireikus į jos genezę (2020 m. gegužės 14 d. Sprendimo *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság*, C-924/19 PPU ir C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 113 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

66 Pirma, dėl Direktyvos 2013/32 37 straipsnio, kuriame, kaip matyti iš jo pavadinimo, reglamentuojamas valstybių narių atliekamas trečiųjų šalių priskyrimas prie saugių kilmės šalių, formuluotės pažymėtina, kad šiame straipsnyje kelis kartus minimi žodžiai „šalis“ ir „trečioji šalis“, tačiau nenurodyta, kad dėl tokio priskyrimo šie žodžiai gali būti suprantami kaip apimantys tik dalį atitinkamos trečiosios šalies teritorijos.

67 Antra, kalbant apie šios direktyvos 37 straipsnio kontekstą, pažymėtina, kad iš šio 37 straipsnio matyti, jog valstybės narės gali priskirti šalis prie saugių kilmės šalių pagal šios direktyvos I priedą. Kaip ir 37 straipsnio tekste, šiame priede įtvirtintuose kriterijuose nėra jokios nuorodos, leidžiančios teigti, kad valstybės narės gali priskirti prie saugių kilmės šalių tik tą atitinkamos trečiosios šalies teritorijos dalį, kurioje tenkinami šie kriterijai.

68 Priešingai, pagal minėtą priedą šalies priskyrimas prie saugių kilmės šalių, kaip priminta šio sprendimo 52 punkte, priklauso nuo galimybės įrodyti, kad joje iš esmės ir sistemingai nevykdomi persekiojimai, kaip apibrėžta Direktyvos 2011/95 9 straipsnyje, nėra kankinimo, žiauraus arba žeminamo elgesio ar baudimo atvejų, taip pat nesirenkamojo smurto, galinčio kilti tarptautinio arba vidaus ginkluoto konflikto padėties metu, grėsmės.

69 Kaip savo išvados 92 ir 93 punktuose pažymėjo generalinis advokatas, žodžių junginio „iš esmės ir sistemingai“ vartojimas reiškia: kadangi Direktyvos 2013/32 I priede arba šios direktyvos 37 straipsnyje neminima atitinkamos trečiosios šalies teritorijos dalis, šiame priede nurodytų sąlygų turi būti laikomasi visoje atitinkamos trečiosios šalies teritorijoje, kad ją būtų galima priskirti prie saugių kilmės šalių.

70 Be to, kaip nurodyta šio sprendimo 47–50 punktuose, valstybei narei priskyrus trečiąsias šalis prie saugių kilmės šalių, iš šių trečiųjų šalių atvykstančių prašytojų tarptautinės apsaugos prašymams taikoma speciali išimtinio pobūdžio nagrinėjimo tvarka.

71 Aiškinant Direktyvos 2013/32 37 straipsnį taip, kad pagal jį leidžiama priskirti trečiąsias šalis prie saugių kilmės šalių, išskyrus kai kurias jų teritorijos dalis, būtų išplėsta šios specialios nagrinėjimo tvarkos taikymo sritis. Kadangi tokio aiškinimo nepatvirtina nei šio 37 straipsnio formuluotė, nei apskritai ši direktyva, pripažinus tokią galimybę būtų nepaisoma to, kad nukrypstamojo pobūdžio nuostatos turi būti aiškinamos siaurai (šiuo klausimu žr. 2015 m. kovo 5 d. Sprendimo *Komisija / Liuksemburgas*, C-502/13, EU:C:2015:143, 61 punktą ir 2024 m. vasario 8 d. Sprendimo *Bundesrepublik Deutschland (Paskesnio prašymo priimtinumas)*, C-216/22, EU:C:2024:122, 35 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

72 Trečia, aiškinimą, kad pagal Direktyvos 2013/32 37 straipsnį valstybėms narėms neleidžiama priskirti trečiosios šalies prie saugių kilmės šalių, išskiriant tam tikras jos teritorijos dalis, patvirtina šios nuostatos genezė. Šiuo aspektu pažymėtina, kad prieš įsigaliojant

Direktyvai 2013/32 valstybėms narėms buvo suteikta teisė nagrinėjant tarptautinės apsaugos prašymus priskirti trečiąsias šalis prie saugių kilmės šalių pagal Direktyvą 2005/85, visų pirma jos 30 straipsnį.

73 Šiame 30 straipsnyje buvo aiškiai numatyta, kad valstybės narės taip pat gali pripažinti saugia trečiosios šalies teritorijos dalį, jei ši teritorijos dalis atitinka Direktyvos 2005/85 II priede nustatytas sąlygas, kurios iš esmės sutampa su Direktyvos 2013/32 I priede nurodytomis sąlygomis. Nors Direktyvos 2005/85 II priede, kaip ir Direktyvos 2013/32 I priede, reikalaujama įrodyti, kad „iš esmės ir sistemingai“ nevykdomas persekiojimas, iš paties šio 30 straipsnio teksto matyti, kad tokio dalinio priskyrimo atveju šis reikalavimas taikomas tik tai teritorijos daliai, kuri laikoma saugia.

74 Kaip nurodyta Direktyvos 2013/32 53 straipsnyje, šia direktyva buvo panaikinta Direktyva 2005/85, jos 30 straipsnis, kaip matyti iš Direktyvos 2013/32 III priede pateiktos atitikties lentelės, buvo pakeistas šios direktyvos 37 straipsniu. Vis dėlto pastarajame straipsnyje nebenumatyta galimybės prie saugių priskirti trečiosios šalies teritorijos dalį.

75 Ketinimas panaikinti šią galimybę matyti iš Direktyvos 2005/85 30 straipsnio 1 dalies pakeitimo, pateikto Komisijos pasiūlyme dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo tvarkos valstybėse narėse būtiniausių reikalavimų (COM(2009) 554 *final*, p. 60), nes daugumoje kalbinių versijų ši galimybė buvo aiškiai išbraukta iš teksto, o kitose panaikinta.

76 Be to, tokį ketinimą patvirtina išsamus šio pasiūlymo paaiškinimas (COM(2009) 554 *final*, Annex, 14959/09 ADD 1, p. 15), Komisijos pateiktas Europos Sąjungos Tarybai, kuriame aiškiai nurodytas siekis panaikinti valstybių narių galimybę taikyti saugios kilmės šalies koncepciją trečiosios šalies daliai ir tokio panaikinimo pasekmė, t. y. nuo šiol reikalaujama, kad materialinės tokio priskyrimo sąlygos būtų įvykdytos visoje atitinkamos trečiosios šalies teritorijoje.

77 Galiausiai, ketvirta, Direktyva 2013/32 siekiami tikslai nedraudžia tokių pasekmių, taigi ir šios direktyvos 37 straipsnio aiškinimo, pagal kurį valstybėms narėms neleidžiama prie saugių kilmės šalių priskirti trečiosios šalies, kurios tam tikros teritorijos dalys neatitinka šios direktyvos I priede nustatytų materialinių tokio priskyrimo sąlygų.

78 Be bendrojo tikslo įtvirtinti bendras procedūrines normas, Direktyva 2013/32 konkrečiai siekiama, kad tarptautinės apsaugos prašymai būtų nagrinėjami „kuo skubiau, nedarant poveikio tinkamo ir išsamaus nagrinėjimo atlikimui“, tai, be kita ko, matyti iš jos 18 konstatuojamosios dalies (2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 109 punktas).

79 Taip pat pažymėtina, kad šios direktyvos 20 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, jog griežtai apibrėžtais atvejais, kai, be kita ko, tikėtina, kad prašymas neturi pagrindo, valstybės narės turėtų galėti paspartinti nagrinėjimo procedūrą, visų pirma nustatydamos trumpesnius, bet pagrįstus terminus tam tikriems procesiniams veiksmams, nedarant poveikio tinkamam ir išsamiam nagrinėjimui ir prašytojo veiksmingai galimybei naudotis šioje direktyvoje numatytais pagrindiniais principais ir garantijomis.

80 Kaip nurodyta šio sprendimo 47–50 punktuose, valstybė narė iš trečiosios šalies, kurią priskyrė prie saugių kilmės šalių, atvykusių prašytojų pateiktiems tarptautinės apsaugos prašymams gali taikyti specialią nagrinėjimo tvarką, grindžiamą nuginčijama pakankamos apsaugos kilmės šalyje prezumpcija, pagal kurią galima, be kita ko, paspartinti šių prašymų nagrinėjimą.

81 Kadangi, kaip pažymėta šio sprendimo 78 punkte, Sąjungos teisės aktų leidėjas Direktyva 2013/32 siekia užtikrinti greitą ir išsamų tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimą, naudodamasis turima diskrecija nustatyti bendrą tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo tvarką jis turi suderinti šiuos du tikslus, kai nustato sąlygas, kuriomis valstybės narės gali priskirti trečiąją šalį prie saugių kilmės šalių. Taigi tai, kad teisės aktų leidėjas šioje direktyvoje nenumatė valstybių narių galimybės priskirti trečiąją šalį prie saugių kilmės šalių, išskiriant dalį jos teritorijos, atspindi šį derinimą ir jo pasirinkimą teikti pirmenybę prašytojų, kurių kilmės šalies visa teritorija neatitinka šios direktyvos I priede nustatytų materialinių sąlygų, pateiktų tarptautinės apsaugos prašymų išsamiam nagrinėjimui.

82 Nors Reglamento 2024/1348, kuriuo nuo 2026 m. birželio 12 d. panaikinama Direktyva 2013/32, 61 straipsnio 2 dalyje vėl įtvirtinta tokia galimybė ir nustatyta, kad trečioji šalis gali būti tiek Sąjungos, tiek nacionaliniu lygmeniu priskirta prie saugių kilmės šalių, nustatant išimtis konkrečioms jos teritorijos dalims, būtent Sąjungos teisės aktų leidėjo prerogatyva yra persvarstyti šį pasirinkimą ir iš naujo derinti tikslus, su sąlyga, kad šis derinimas atitinka reikalavimus, kylančius pirmiausia iš Ženevos konvencijos ir Chartijos. Taip pat konstatuotina, kad tai, jog šiame reglamente šiuo aspektu įtvirtinta teisinė tvarka skiriasi nuo numatytos Direktyvoje 2005/85, patvirtina aiškinimą, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas nenumatė tokios galimybės Direktyvoje 2013/32.

83 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2013/32 37 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama priskirti trečiąją šalį prie saugių kilmės šalių, kai tam tikros jos teritorijos dalys neatitinka šios direktyvos I priede nustatytų materialinių tokio priskyrimo sąlygų.

Dėl trečiojo klausimo

84 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalis, siejama su Chartijos 47 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad tuo atveju, kai teismas nagrinėja skundą dėl sprendimo atmesti tarptautinės apsaugos prašymą, nagrinėtą pagal prašytojų iš trečiųjų šalių, kurios pagal šios direktyvos 37 straipsnį priskiriamos prie saugių kilmės šalių, pateiktiems prašymams taikomą specialią tvarką, šis teismas, atlikdamas šio 46 straipsnio 3 dalyje reikalaujamą išsamų ir *ex nunc* nagrinėjimą, turi nurodyti, kad buvo pažeistos šios direktyvos I priede nustatytos materialinės tokio priskyrimo sąlygos, net jei šiuo pažeidimu nėra aiškiai remiamasi grindžiant tokį skundą.

85 Direktyvos 2013/32 46 straipsnyje, kaip matyti iš jo pavadinimo, įtvirtinta tarptautinės apsaugos prašytojų teisė į veiksmingą teisių gynimo priemonę. Šio 46 straipsnio 1 dalyje tarptautinės apsaugos prašytojams suteikiama teisė į veiksmingą teisių gynimą teisme dėl sprendimų, susijusių su jų prašymais. Šio 46 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, jog tam, kad būtų laikomasi šio straipsnio 1 dalies, valstybės narės, kurioms ši direktyva privaloma, turi užtikrinti, kad teismas, kuriam apskųstas sprendimas dėl tarptautinės apsaugos prašymo, atliktų „išsamų ir *ex nunc* faktinių ir teisinių aplinkybių nagrinėjimą, įskaitant – atitinkamais atvejais – tarptautinės apsaugos poreikių nagrinėjimą pagal [Direktyvą 2011/95]“ (šiuo klausimu žr. 2019 m. liepos 29 d. Sprendimo *Torubarov*, C-556/17, EU:C:2019:626, 51 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

86 Be to, primintina, kad iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, jog nustatant, kas turi būti būdinga Direktyvos 2013/32 46 straipsnyje numatytam skundui, reikia atsižvelgti į Chartijos 47 straipsnį, kuriame patvirtintas veiksmingos teisminės gynybos principas. Pakanka vien Chartijos 47 straipsnio, jo nereikia tikslinti Sąjungos ar nacionalinės teisės nuostatomis, kad

privatiems asmenims būtų suteikta teisė, kuria jie galėtų remtis. Taigi Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalis, siejama su Chartijos 47 straipsniu, negali būti aiškinama kitaip (šiuo klausimu žr. 2019 m. liepos 29 d. Sprendimo *Torubarov*, C-556/17, EU:C:2019:626, 55 ir 56 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

87 Atsižvelgdamas į tai, kiek tai susiję su teisės į veiksmingą teisinę gynybą, įtvirtintos šio 46 straipsnio 3 dalyje, apimtimi, Teisingumo Teismas *ex nunc* nusprendė, kad žodžių junginį „užtikrina, [kad] taikant veiksmingą teisių gynimo priemonę būtų numatytas išsamus ir *ex nunc* [faktinių ir teisinių aplinkybių] nagrinėjimas“ reikia aiškinti, kad pagal šią nuostatą valstybės narės savo nacionalinę teisę turi pritaikyti taip, kad nagrinėdamas nurodytus skundus teismas išnagrinėtų visas faktines ir teisines aplinkybes, kurios suteiktų jam galimybę konkretų atvejį įvertinti pagal tuo metu esamą situaciją (šiuo klausimu žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 110 punktą).

88 Terminas „ex nunc“ reiškia, kad teismas turi pareigą atlikti vertinimą, kuriame prireikus būtų atsižvelgta į naujas aplinkybes, susiklosčiusias po to, kai buvo priimtas sprendimas, dėl kurio vėliau paduotas skundas. Iš esmės toks vertinimas suteikia galimybę išnagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą išsamiai, nesant poreikio grąžinti bylą sprendžiančiajai institucijai. Teismui suteikta teisė atsižvelgti į naujas aplinkybes, dėl kurių ta institucija nebuvo pareiškusi nuomonės, atitinka Direktyvos 2013/32 tikslą, primintą šio sprendimo 78 punkte (2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 111 ir 112 punktai).

89 Be to, šios direktyvos 46 straipsnio 3 dalyje vartojamas būdvardis „išsamus“ patvirtina, kad teismas turi išnagrinėti tiek aplinkybes, į kurias sprendžiančioji institucija atsižvelgė ar būtų galėjusi atsižvelgti, tiek į aplinkybes, kurios susiklostė šiai institucijai priėmus sprendimą (2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 113 punktas).

90 Galiausiai žodžių junginys „atitinkamais atvejais“, vartojamas sakinio dalyje „įskaitant, atitinkamais atvejais, [tarptautinės apsaugos poreikių] nagrinėjimą pagal [Direktyvą 2011/95]“, reiškia, kad išsamus ir *ex nunc* nagrinėjimas, kurį turi atlikti teismas, nebūtinai turi apimti tik tarptautinės apsaugos poreikių nagrinėjimą iš esmės, taigi jis gali apimti ir tarptautinės apsaugos prašymo procedūrinius aspektus (šiuo klausimu žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 115 punktą).

91 Trečiosios šalies priskyrimas prie saugių kilmės šalių yra susijęs su šiais tarptautinės apsaugos prašymų procedūriniais aspektais, nes, atsižvelgiant į šio sprendimo 48–50 punktuose išdėstytus argumentus, toks priskyrimas gali turėti įtakos šių prašymų nagrinėjimo procedūrai.

92 Be to, kaip nurodyta šio sprendimo 46 punkte, pareiškėjas pagrindinėje byloje teigia, kad sprendimą atmesti prašymą priėmusi institucija savo sprendimą grindė tik tuo, kad jis kilęs iš Moldovos Respublikos, o Čekijos Respublika šią trečiąją šalį, išskyrus Padniestrę, priskiria prie saugių kilmės šalių, nors jis nurodė Moldovoje jam kylančią grėsmę ir teigė nenorintis grįžti į savo kilmės regioną dėl Rusijos Federacijos invazijos į Ukrainą.

93 Šios trečiosios šalies priskyrimas prie saugių kilmės šalių yra vienas iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateiktų bylos medžiagos elementų, su kuriais jis turi susipažinti, nagrinėdamas skundą dėl minėto sprendimo.

94 Darytina išvada, kad tokiomis aplinkybėmis, net jeigu pareiškėjas pagrindinėje byloje aiškiai nesirėmė galimu Direktyvoje 2013/32 numatytų tokio priskyrimo taisyklių pažeidimu, siekdamas, kad iš tokios trečiosios šalies atvykusio prašytojo pateiktam tarptautinės apsaugos prašymui būtų taikoma speciali tvarka būtent dėl šios šalies priskyrimo prie saugių kilmės šalių, šis galimas pažeidimas yra teisinio pobūdžio klausimas, į kurį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi atsižvelgti, kai atlieka išsamų ir *ex nunc* nagrinėjimą, nustatytą šios direktyvos 46 straipsnio 3 dalyje.

95 Sprendimas atmesti prašymą iš tiesų grindžiamas tik tuo, kad pareiškėjas pagrindinėje byloje kilęs iš Moldovos Respublikos ir kad ši trečioji šalis laikytina saugia kilmės šalimi. Taigi reikia pripažinti, kad svarbiausias sprendimo atmesti prašymą aspektas, grindžiamas šios trečiosios šalies priskyrimu prie saugių kilmės šalių, neišvengiamai nurodytas pareiškėjo pagrindinėje byloje pateiktame skunde. Vadinasi, tas, kas turi jurisdikciją priimti sprendimą dėl šio skundo, jį nagrinėdamas turi išnagrinėti tokio priskyrimo teisėtumą pagal šio 46 straipsnio 3 dalį.

96 Atsižvelgiant konkrečiai į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimus, kilusius siekiant išspręsti jo nagrinėjamą ginčą ir išdėstytus šio sprendimo 38–40 punktuose, pažymėtina, kad atlikdamas išsamų ir *ex nunc* nagrinėjimą pagal šio 46 straipsnio 3 dalį ir remdamasis bylos medžiaga jis turi įvertinti rėmimąsi EŽTK 15 straipsniu, jei kompetentingos valdžios institucijos negalėjo įvertinti tokio reikšmingo įvykio reikšmės, kiek tai susiję su trečiosios šalies, priskirtos prie saugių kilmės šalių, gebėjimu ir toliau atitikti šioje direktyvoje šiuo aspektu numatytus kriterijus. Be to, reikia vertinti šios direktyvos nuostatose įtvirtintos sąlygos, pagal kurią trečiosios šalies priskyrimas prie saugių kilmės šalių turi apimti visą jos teritoriją, pažeidimą.

97 Be to, Teisingumo Teismas jau yra pažymėjęs, kad, kai trečiosios šalies pilietis atitinka šioje direktyvoje nustatytas tarptautinės apsaugos suteikimo sąlygas, valstybės narės iš principo privalo suteikti prašomą statusą, nes jos šiuo klausimu neturi diskrecijos (žr. 2019 m. liepos 29 d. Sprendimo *Torubarov*, C-556/17, EU:C:2019:626, 50 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

98 Remiantis visu tuo, kas išdėstyta, matyti, kad į trečiąjį klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalis, siejama su Chartijos 47 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad tuo atveju, kai teismas nagrinėja skundą dėl sprendimo atmesti tarptautinės apsaugos prašymą, nagrinėtą pagal prašytojų iš trečiųjų šalių, kurios pagal šios direktyvos 37 straipsnį priskiriamos prie saugių kilmės šalių, pateiktiems prašymams taikomą specialią tvarką, šis teismas, atlikdamas šio 46 straipsnio 3 dalyje reikalaujamą išsamų ir *ex nunc* nagrinėjimą, turi atsižvelgti į bylos medžiagą ir vykstant procesui paaiškėjusias aplinkybes, taip pat nurodyti, kad buvo pažeistos šios direktyvos I priede nustatytos materialinės tokio priskyrimo sąlygos, net jei šiuo pažeidimu nėra aiškiai remiamasi grindžiant tokį skundą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

99 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. **2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos 37 straipsnis, siejamas su jos I priedu,**

   turi būti aiškinamas taip:

   vien dėl to, kad trečioji šalis remiasi teise nukrypti nuo 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytoje Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijoje numatytų įsipareigojimų pagal šios konvencijos 15 straipsnį, ji nenustoja atitikti kriterijų, leidžiančių priskirti ją prie saugių kilmės šalių, tačiau ją prie tokių šalių priskyrusios valstybės narės kompetentingos institucijos turi įvertinti, ar šios teisės įgyvendinimo sąlygos gali kelti abejonių dėl tokio priskyrimo.

2. **Direktyvos 2013/32 37 straipsnis**

   turi būti aiškinamas taip:

   pagal jį draudžiama priskirti trečiąją šalį prie saugių kilmės šalių, kai tam tikros jos teritorijos dalys neatitinka šios direktyvos I priede nustatytų materialinių tokio priskyrimo sąlygų.

3. **Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalis, siejama su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsniu,**

   turi būti aiškinama taip:

   tuo atveju, kai teismas nagrinėja skundą dėl sprendimo atmesti tarptautinės apsaugos prašymą, nagrinėtą pagal prašytojų iš trečiųjų šalių, kurios pagal šios direktyvos 37 straipsnį priskiriamos prie saugių kilmės šalių, pateiktiems prašymams taikomą specialią tvarką, šis teismas, atlikdamas šio 46 straipsnio 3 dalyje reikalaujamą išsamų ir *ex nunc* nagrinėjimą, turi atsižvelgti į bylos medžiagą ir vykstant procesui paaiškėjusias aplinkybes, taip pat nurodyti, kad buvo pažeistos šios direktyvos I priede nustatytos materialinės tokio priskyrimo sąlygos, net jei šiuo pažeidimu nėra aiškiai remiamasi grindžiant tokį skundą.

Parašai.